

Uchwała nr 4/XLII
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP
z dnia 9 maja 2023 r.
w sprawie wykładni § 57 Statutu ZHP
(konflikt pomiędzy dwoma zwołanymi równocześnie zjazdami
nadzwyczajnymi chorągwi)

Na podstawie § 73 ust. 3 Statutu ZHP Naczelny Sąd Harcerski ZHP uchwała, co następuje:

1. Władze uprawnione do zwołania zjazdu nadzwyczajnego chorągwi, to jest:
 - a) rada chorągwi,
 - b) komenda chorągwi,
 - c) komendant chorągwi,
 - d) komisja rewizyjna chorągwi,
 - e) Główna Kwatera ZHP,z własnej inicjatywy lub na żądanie 1/3 komend hufców.
są w ramach tej kompetencji równorzędne.
2. W przypadku zwołania dwóch (lub więcej) zjazdów nadzwyczajnych chorągwi, zwołanych przez różne uprawnione do tego władze, mających odbyć się w różnych terminach,
 - a) mających obradować nad przedmiotowo różnym zakresem spraw – brak jest przeszkód natury formalnej ani merytorycznej, by każdy z nich odbył się, zgodnie z podjętą decyzją lub uchwałą;
 - b) mających obradować nad całkowicie lub częściowo przedmiotowo zbieżnym zakresem spraw – bezprzedmiotowe staje się zwołanie zjazdu z późniejszym terminem rozpoczęcia obrad.
3. Bezprzedmiotowość zwołania zjazdu, o której mowa z punkcie 2b), jest przesłanką do stwierdzenia nieważności decyzji lub uchwały o zwołaniu tego zjazdu.
4. Przy ocenie ważności zwołania zjazdu w związku z faktem zwołania zjazdu przez inną władzę, termin podjęcia (lub opublikowania) decyzji lub uchwały zwołującej zjazd nie jest decydujący.
5. W każdym przypadku władza, która zwołała zjazd nadzwyczajny chorągwi, może:
 - a) uchylić własną decyzję albo uchwałą o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego chorągwi do czasu rozpoczęcia jego obrad,
 - b) zmienić datę lub zakres spraw, nad którymi zjazd będzie obradował, nie później jednak niż wynika to z minimalnego okresu, jaki musi dzielić, zgodnie z Ordynacją Wyborczą ZHP, datę rozpoczęcia zjazdu nadzwyczajnego chorągwi od terminu jego zwołania.

6. Jeżeli zjazd nadzwyczajny chorągwi został zwołany na wniosek co najmniej 1/3 komend hufców, uchylenie uchwały Głównej Kwatery ZHP zwołującej zjazd może nastąpić, jeżeli w wyniku wcześniejszego wycofania wniosków przez komendy hufców liczba wnioskujących komend zmniejszy się poniżej 1/3 ich liczby w danej chorągwi.
7. Jeżeli inna władza uprawniona do zwołania zjazdu nadzwyczajnego zgłosi władzy, która zwołała zjazd nadzwyczajny chorągwi, wniosek o rozszerzenie zakresu przedmiotowego zjazdu, władza, która zwołała zjazd nadzwyczajny chorągwi, powinna zmienić decyzję lub uchwałę zwołującą zjazd i rozszerzyć zakres spraw, dla których zjazd został zwołany. Zgłoszenie takiego wniosku może nastąpić nie później niż wynika to z minimalnego okresu, jaki zgodnie z Ordynacją Wyborczą ZHP musi dzielić datę rozpoczęcia zjazdu nadzwyczajnego chorągwi od terminu jego zwołania.
8. Uchwała wchodzi w życie z dniem 10 maja 2023 r.

Przewodniczący
Naczelnego Sądu Harcerskiego ZHP

(-) hm. Tomasz Rawski

Uzasadnienie

Statut ZHP określa precyzyjnie katalog władz uprawnionych do zwołania zjazdu nadzwyczajnego chorągwi. Żaden przepis Statutu nie daje podstaw, by przesądzić o pierwszeństwie jednej władzy przed inną w zakresie tej kompetencji.

Zjazdy nadzwyczajne mogą być zwołane w celu ponownego wyboru jakiejś władzy, ale katalog przyczyn, dla których jakaś władza decyduje się na odwołanie do woli delegatów może być bardzo szeroki. Ordynacja Wyborcza ZHP określa minimalny okres czasu, jaki może upłynąć między zwołaniem zjazdu a datą rozpoczęcia obrad, jednak nie określa w tej materii maksymalnej granicy. Z tych powodów można sobie wyobrazić sytuację, w której w danym czasie chorągiew ma przed sobą dwa zjazdy nadzwyczajne.

Jednak gdy zjazdy nadzwyczajne chorągwi mają (przynajmniej częściowo) ten sam zakres spraw, nad którymi mają obradować, zjazd w późniejszym terminie staje się bezprzedmiotowy – nie będzie mógł obradować nad sprawami, dla których został zwołany, bo sprawy te będą już wówczas załatwione na wcześniejszym zjeździe. Stąd w takich przypadkach należy stwierdzić, że taki zjazd jest zwołany niezgodnie z § 57 ust. 2 Statutu ZHP.

Natomiast w myśl § 47 ust. 1 Statutu ZHP, uchwały i decyzje władz chorągwi niezgodne ze Statutem ZHP są nieważne, a ich nieważność zgodnie z § 47 ust. 4 stwierdzają właściwe władze naczelne.

Kolejność podjęcia (lub ogłoszenia) decyzji lub uchwał o zwołaniu zjazdu nadzwyczajnego chorągwi przez uprawnione władze nie jest decydująca. Mogą zajść bowiem przesłanki do przyspieszenia zjazdu w tej samej sprawie, w której już został zwołany. Taka możliwość wydaje się być koniecznym „bezpiecznikiem” dla funkcjonowania chorągwi. Zwołanie go zaś na późniejszy termin powoduje automatycznie jego bezzasadność (co wykazano wyżej), stąd kluczowe jest kryterium terminu, w którym zjazd ma obradować, a nie terminu jego zwołania.

Ponadto kryterium podjęcia decyzji lub uchwały o zwołaniu zjazdu oraz sposobu i terminu jej ogłoszenia (podania do publicznej wiadomości), powodowałoby nierówność władz w zakresie uprawnienia do zwołania zjazdu nadzwyczajnego chorągwi – chociażby przez kompetencję komendanta do wydawania rozkazów oraz kontrolę władzy wykonawczej nad stroną www.

Ponieważ Statut ZHP nie przewiduje trybu częściowego uchylenia uchwał przez właściwe władze wyższego szczebla, nieważna uchwała musi być uchylona w całości, nawet jeśli zakres spraw, nad którymi zjazd ma obradować, jest tylko częściowo zbieżny. W takim przypadku władza, której decyzję lub uchwałę unieważniono, może ponownie zwołać zjazd dla zakresu przedmiotowego, który nie pokrywał się z drugą z decyzji lub uchwał.

Powyższe sytuacje nie wyczerpują jednak wszystkich możliwych wariantów. Istnieje szereg okoliczności, w których decyzje lub uchwały są podjęte zgodnie z przepisami i zasadnie, jednak podjęte łącznie powodują dużą uciążliwość, np. w przypadku zwołania zjazdów w nieodległych od siebie terminach. W takim przypadku Statut nie daje możliwości unieważnienia jednej z decyzji lub uchwał, a jedyną drogą rozwiązania problemu jest zmiana lub uchylenie jednej z nich przez władzę, która ją wydała.

Niniejsza uchwała określa zatem kryteria, które pozwalają stwierdzić nieważność decyzji lub uchwał, zwołujących zjazd nadzwyczajny chorągwi wobec faktu zwołania zjazdu przez inną władzę, ale także wskazuje drogę wyjścia z sytuacji, gdy nie ma podstaw do unieważnienia jednej z decyzji lub uchwał.

Uchwała została podjęta zgodnie z § 56 ust. 1 Regulaminu Sądów Harcerskich, na wniosek Naczelniczki ZHP.